

Mürüvvet ULUSOY DENİZ

III. Hafta

Fidanlık İşletmelerinin Planlanması

FİDANLIK İŞLETMELERİN PLANLANMASI

Fidanlıkta bulunan birimler

Yollar,
Tohum tavaları,
Çelik tavaları,
Anaç-kalem damızlık parselleri,
Aşı ve terbiye parseli
Sulama havuzu ve kanalları,
İşletme binası,
Alet ve makine parkı,
Aşılama binası,
Aşı çimlendirme(kaynaştırma) odası,
Depo ve ambar,
Örtüaltı yapıları,
Fidan hendekleme yerleri,
Kum havuzları,
İşçi sosyal tesisleri

Her işletme de
bu birimlerin
hepsi
bulunmayabilir
. Ancak küçük
aile
işletmesinde
üretim alanı,
yollar ve
depolar vb.
birkaç birim
bulunabilir.

FİDANLIK İŞLETMELERİN PLANLANMASI

Fidanlıkta bulunan birimler

Yollar,

1. Ana Yol

2. Tali yol olmak üzere iki tip yol bulunmaktadır.

Ana yollar işletme içinde motorlu araçların geçişine izin verecek şekilde 4m az olmayacak şekilde tasarlanan yollardır. Genellikle işletmeyi 4 adaya bölen yollardır.

Tali yollar parsellerin arasındaki yollardır. Genellikle 1,5m genişliğindeki yollardır.

FİDANLIK İŞLETMELERİN PLANLANMASI

Fidanlıkta bulunan birimler

Tohum tavaları

Yabani ağaçlardan (çöğür) ve kültür çeşitlerinden (yoz) elde edilen tohumlar 80cm eninde ve 5m boyundaki tavalara ekilerek çöğür üretimi yapılan alanlardır. Meyve fidanlıklarında çöğürler çoğunlukla anaç olarak kullanılabilir. Günümüzde tohum katlaması açıkta veya sıcaklık kontrollü özel alanlarda yapılıp, tohumların çimlendirilmesi çoğunlukla seralarda yapılabilmektedir.

FİDANLIK İŞLETMELERİN PLANLANMASI

Fidanlıkta bulunan birimler

Çelik tavaları,

Çelik tavaları arazide çeliklerin dikildiği yaklaşık 80cm eninde ve 5m boyundaki tavalardır. Yetiştiriciliği yapılacak türlere göre alınan çelik tipine göre araziye uygun zamanda aralarında 25-35 cm sıra arası, 10-20 cm sıra üzeri mesafelerinde dikilebilir. Günümüzde çeliklerin köklendirilmesi çoğunlukla seralarda bulunan masalarda yapılmaktadır.

FİDANLIK İŞLETMELERİN PLANLANMASI

Fidanlıkta bulunan birimler

Anaç-kalem damızlık parselleri,

Yetiştiricilikte kullanılacak üretim materyallerinin (çelik, tohum vb.) elde etmek için kullanılan bitkileri üretimine damızlık üretimi bu amaçla kurulan parsellerde damızlık parselleri denir.

Damızlık parselleri,

a. Kalem damızlığı,

b. Tohum damızlığı ve

c. Anaç damızlıkları

üç ayrı parsel kurulabilir.

Kalem Damızlığı (Parselleri) : Yüksek verimli ve kaliteli çeşitlerin yetiştirildiği, ismine doğru ve temiz üretim materyalinin üretildiği parsellerdir.

Anaç Parselleri (Damızlıkları) : Bulunmasında güçlük çekilen üretim materyallerinin çoğaltılıp, yetiştiriciliğinin yapıldığı alanlardır.

Tohum (Damızlığı) Parselleri : Tohumluk materyallerin üretimin yapıldığı yerlerdir.

KBP212 Fidan Üretim Tekniği

FİDANLIK İŞLETMELERİN PLANLANMASI

Fidanlıkta bulunan birimler

Aşı ve terbiye parseli

Çöğür veya klon anaçlar üzerine aşının yapıldığı ve fidanların söküme kadar yetiştiriciliğinin yapıldığı alanlardır.

Sulama havuzu (depoları) ve kanalları,

Fidanlıkta bulunan genç bitkilerin su ihtiyacı fazla olduğundan yakının da su kaynağının bulunması ve bu kaynaktaki suyun ihtiyaç duyulduğu zamanda kullanılabilmesi için depolandığı alanlar bulunması yetiştiriciliği risksiz yapılmasını sağlar. Günümüzde su kaybını azaltmak için daha çok damlama sulama, nem ihtiyacını sağlamak için de sisleme sulama vb. otomasyona da izin veren sistemler tercih edilebilmektedir.

FİDANLIK İŞLETMELERİN PLANLANMASI

Fidanlıkta bulunan birimler

İşletme binası,

İşletmede bulunan diğer tüm birimleri (üretim alanları, depolar vb.) görebilecek konumda bulunan bir binadır. Satış birimi, müşteri ve ziyaretçilere özel bölüm, idari birim ve yetkili personele ait alanların, toplantı salonu vb. birimlerin bulunduğu yerdir. Bu alanın yakınında otoparkta bulunması işletmede iş akışını kolaylaştırabilir.

Alet ve makine parkı,

İşletmede kullanılan alet ve makinelerin korunmalarını sağlayan alanlardır. Alet ve makine kullanım ömrü için korunaklı olmalı, alandan kolay çıkarıp, konulabilmeli ve gerektiğinde tamiri için alanlar bırakılmalıdır.

FİDANLIK İŞLETMELERİN PLANLANMASI

Fidanlıkta bulunan birimler

Aşılama binası,

Aşı çimlendirme(kaynaştırma) odası,

Makinelı aşılama tekniğinin kullanıldığı genellikle asma fidanı üretimi yapılan alanlardır.

Kaynaştırma odası da aşılama sonra kallus dokusunun olması için nem ve sıcaklık kontrollü odalardır. Aşılama yapılan çelikler çimlendirme kasalarına yerleştirilip, ilk hafta oda sıcaklığı 28-30°C de, daha sonraki iki ve üç hafta 24°C'de; nem ise %75-85 arasında tutulan odalara yerleştirilir. Kallus oluşumu gerçekleştikten sonra bitkiler dış koşullara düşürülen oda sıcaklığı (20 °C) ile alıştırılması sağlanır.

FİDANLIK İŞLETMELERİN PLANLANMASI

Fidanlıkta bulunan birimler

Depo ve ambar,

Fidanlıklarda kullanım zamanı gelinceye kadar tohum, gübre vb. üretim girdilerinin bekletildiği alanlardır. Bu malzemelerin bozulmaması için bu alanların havalandırma olanağı olan, sıcaklık ve nemin kontrol sağlanabilen alanlar olması gerekmektedir. Ambarda nem düzeyi %55-60 ve sıcaklığının 10-15°C olması tercih edilir. Bu şekilde tohum, gübre vb. bozulmadan saklanabilir. Diğer üretim sezonu gelmeden, boşaldığında içinin temizlenmesi gereklidir.

FİDANLIK İŞLETMELERİN PLANLANMASI

Fidanlıkta bulunan birimler

Örtüaltı yapıları,

Fidancılık yapılan bölgenin iklim koşullarındaki olumsuzları kısmen veya tamamen ortadan kaldırmak için örtüaltı yapıları kullanılabilir. Bunlardan seradalar yetiştiricilik dışında üretim materyalinin yetiştirildiği üretim seraları, koruma, satış ve sergilemenin yapıldığı seralar da bir veya bir kaç işletmede bulunabilir. Ayrıca Üniversite ve Araştırma kuruluşlarında bulunan ıslah çalışmaları vb. araştırmaların yapıldığı araştırma seraları da bulunabilir.

FİDANLIK İŞLETMELERİN PLANLANMASI

Fidanlıkta bulunan birimler

Fidan hendekleme yerleri,

Açık (çıplak) köklü fidanların sökümünden sonra seçilip, etiketlenip, demetlenerek satışına kadar gömülerek bekletildiği yerlerdir. Gömme işlemi aşı yeri toprak yüzeyinin 15-20 cm üzerinde kalacak şekilde yapılmalıdır. Aşı yerinin nemli kalması ve güneş alabilmesi için doğu-batı yönlendirilmesi verilmelidir. Bu alanın kumlu toprak yapısında olması hem söküm kolaylığı, hem de kök gelişimi için tercih edilmektedir.

FİDANLIK İŞLETMELERİN PLANLANMASI

Fidanlıkta bulunan birimler

Kum havuzları,

Fidan hendeklerinin kullanımı gibi kullanılır. Burada fidanların gömülebilmesi için işletmede havuzlar yapılır ve içi kum ile doldurulur.

İşçi sosyal tesisleri

İşçilerin molalarında dinlenebilecekleri, yemeklerini yiyebilecekleri veya iş bittikten sonraki boş zamanlarını geçirebilecekleri alanlardır.

İşletmedeki tüm birimler işletmede iş akışını kolaylaştıracak şekilde planlanmadır. Bu şekilde işler yürütülürken zaman ve enerjiden tasarruf edilir.